

Broj XXXIII / 2018
Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

2017

EVROPSKE INTEGRACIJE SRBIJE U BROJKAMA I SLOVIMA

TEMA BROJA STR. 3–5

INTERVJU STR. 6–8

Tanja Mišević, šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji

U FOKUSU STR. 9–10

Oživljavanje politike proširenja – vreme za optimizam

AKTUELNO STR. 13–14

Berlinski proces – dug put do Londona

PREDSTAVLJAMO STR. 19

Pregovaračko poglavlje 6 – Pravo privrednih društava

6. decembar **Beograd izabran za sedište Transportne zajednice**
Na prvom ministarskom sastanku Saveta EU i ministara za transport država Zapadnog Balkana, održanom u Briselu, potvrđeno je da će Beograd biti sedište Stalnog sekretarijata Transportne zajednice Zapadnog Balkana. Posle potpisivanja Sporazuma o Transportnoj zajednici, do koga je došlo u julu mesecu u Trstu, države iz regiona istakle su svoje kandidature za sedište stalnog Sekretarijata te zajednice. [Više...](#)

11. decembar **Srbija otvorila dva nova poglavlja**
Na Međuvladinoj konferenciji u Briselu, Srbija je otvorila dva nova poglavlja u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom. Reč je o Poglavlju 6 – pravo privrednih društava – i Poglavlju 30 – ekonomski odnosi sa inostranstvom. Tom prilikom, Sven Mikser, ministar spoljnih poslova Estonije, države koja je predsedavala Savetom EU u drugoj polovini 2017. godine, istakao je da proces pregovora dobro teče i da će Srbija u narednom periodu otvoriti još tri poglavlja. Evropski komesar za politiku susedstva i pregovore o proširenju, Johannes Han, pozdravio je otvaranje novih poglavlja, naglasivši međutim da izazovi i dalje postoje, pogotovo u oblastima kao što su nezavisnost sudstva, sloboda izražavanja i medija, pravo manjina, borba protiv korupcije. [Više...](#)

14. decembar **EU planira ukidanje rominga između EU i Zapadnog Balkana**
Evropska komesarka zadužena za digitalnu politiku, Marija Gabriel, najavila je da će na Samitu u Bugarskoj maja 2018. godine biti objavljen plan za ukidanje rominga između EU i država Zapadnog

Balkana. Komesarka je istakla da je u ovom momentu nemoguće precizirati kada će se to tačno dogoditi, s obzirom na to da se o ukidanju rominga na nivou EU raspravljalo skoro čitavu deceniju. Bugarska, koja od 1. januara 2018. predsedava Savetom EU, među prioritetne predsedavanja ubacila je i promovisanje digitalne politike EU na Zapadnom Balkanu, uz postepeno smanjenje naknada za roming. [Više...](#)

20-21. decembar **Održan sedmi sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU – Srbija**
U Beogradu je održan dvodnevni Sedmi sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU – Srbija (POSP) tokom kojeg se razgovaralo o stanju pristupnih pregovora, nezavisnosti pravosuđa, slobodi medija, a posebna pažnja bila je posvećena i finansiranju političkih partija. Sastankom su kopredavali Edvard Kukan, ispred delegacije Evropskog parlamenta i Vladimir Orlić, u ime delegacije Narodne skupštine Republike Srbije. Na kraju sastanka usvojene su Deklaracija i preporuke. [Više...](#)

25. decembar **Raspisan prvi javni poziv za pomoć poljoprivrednicima iz IPARD fonda**
Srpski poljoprivrednici će u 2018. godini imati na raspolaganju 50 miliona evra u vidu bespovratne pomoći iz IPARD programa EU, koji je namenjen finansiranju poljoprivredne mehanizacije. Poziv je namenjen poljoprivrednicima koji rade u sektorima proizvodnje mleka, mesa, voća i povrća i ostalih useva, a sufinansiranje se kreće od 60 do 80 odsto. Kako je ranije najavljeno, drugi javni poziv iz IPARD fonda očekuje se u martu 2018. godine. [Više...](#)

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Jelena Babić, Vladimir M. Pavlović, Vanja Dolapčev, Jelena Jorgačević

Autori: Vanja Dolapčev, Jelena Babić, Vladimir M. Pavlović, Jelisaveta Jovanović, Stefan Simić

Lektura: Marijana Milošević

Objavlivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima“ podržala je Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji. Godišnji rad BOŠ-a podržava Evropska unija u okviru programa Evropa za građane i građanke. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

EVROPSKE INTEGRACIJE SRBIJE U BROJKAMA I SLOVIMA

Koliko smo se približili Evropskoj uniji? Kratak pregled kroz prošlu godinu o postignutom; šta smo očekivali, a šta nam se događalo; gde smo zastali, a gde smo se ubrzali.

Svakog 31. decembra i u danima koji mu prethode, nezaobilazno smo suočeni s dva pitanja: gde za Novu? I koje su to odluke (*resolutions*) koje ćemo doneti kao osnovu za nove početke u godini pred nama? Ali da bi odluke dobile svoj oblik i smisao, moramo se osvrnuti na ono što je prošlo, na dane i mesece od kojih se opraštamo. Treba izvući pouke, nasmešiti se i iznova obradovati uspesima, ali i preispitati stvari kojima nismo bili zadovoljni.

Tako ćemo i mi. Pre nego što uhvatimo zalet za 2018. godinu s procenama, očekivanjima, pitanjima, rokovima i poglavljima, kratko ćemo napraviti jedan krug oko sunca evropske integracije Srbije tokom 2017.

Bila je to godina sa otvorenih šest pregovaračkih poglavlja i jednim privremeno zatvorenim.

Zadovoljni ili ne?

Zima i januarska očekivanja

Krajem danas već daleke 2016. godine, najave iz Brisela, ali i Beograda, bile su više nego optimistične. Tokom 2017. godine očekivalo se „ubrzanje na putu ka EU“¹, uz otvaranje novih poglavlja, i to čak tri, već na prvoj međuvladinoj konferenciji u januaru 2017. godine. Jedan od planova o kojem se govorilo nakon te prve Međuvladine konferencije, ali i nešto ranije, predviđao je da bi Srbija već sada, na početku 2018, trebalo da ima otvorena sva pregovaračka poglavlja kako bi 2020. godine mogla da pristupi Evropskoj uniji.

Prema onome o čemu je bilo reči na kraju 2016. godine, kada su se sabirali utisci u iščekivanju 2017. godine, čiji krug pratimo, Srbija se pripremala za otvaranje još 12 poglavlja; očekivao se poziv za dostavljanje pregovaračkih pozicija, onih za koje ne postoje dodatni preduslovi (merila) za njihovo otvaranje². Među poglavljima koja bi mogla da budu otvorena pominjalo se i Poglavlje 2, koje se tiče slobode kretanja radnika, kao i Poglavlje 4, kojim su obuhvaćena pravila za jednu od ključnih sloboda EU – kretanje kapitala. Potom, već ranije pomenuto i podavno

1 Videti više na: <http://www.euractiv.rs/pregovori-sa-eu/10861-oekivano-ubranje-na-putu-ka-eu>, poslednji put pristupljeno 14. januara 2018. godine

2 Pogledati: <http://www.euractiv.rs/pregovori-sa-eu/10861-oekivano-ubranje-na-putu-ka-eu>, poslednji put pristupljeno 14. januara 2018. godine

Izvor fotografije: epthinktank.eu

pripremljeno Poglavlje 6 - kojim se reguliše pravo privrednih društava, potom pitanja finansijskih usluga u okviru Poglavlja 9, ali i bitno Poglavlje 28, koje se tiče zaštite potrošača i javnog zdravlja.

Isto tako, kao moguće da će biti otvoreno, pominjalo se i poglavlje o kome u javnosti najviše možemo i da čujemo i čitamo jer nam je potrebno daleko više vremena i novca kako bi se uskladili s pravnim okvirom i standardima u ovoj oblasti politike – Poglavlje 27, koje obuhvata pitanja zaštite životne sredine i klimatskih promena.

Šta se zapravo desilo?

Stvarnost nas je malo sneveselila jer smo prva poglavlja i to dva, kao po dosadašnjoj praksi, otvorili tek 27. februara 2017. godine. I to poglavlje koje je ostalo najavljeno i gotovo otvoreno u 2016. godini – obrazovanje i kultura (Poglavlje 26), koje je odmah i privremeno zatvoreno i Poglavlje 20 – koje je posvećeno preduzetništvu i industrijskoj politici.

Proleće u kojem je prosej ostao isti

Ako nastavimo u istom duhu našeg putovanja kroz 2017. godinu, preskačemo zimu i prelazimo u poslednji dan proleća kada je održana sledeća, druga po redu u ovoj godini, Međuvladina konferencija, ovoga puta u Luksemburgu. I tu su otvorena dva nova poglavlja u pregovorima Srbije sa Evropskom unijom.

Neka od očekivanih?

Da, Poglavlje 29, koji se bavi pitanjima suštine Jedinog tržišta Evropske unije – funkcionisanjem carinske unije, kao i poglavlje koji su mnogi tokom 2016, ali i početkom 2017. godine hvalili po nivou usaglašenosti s pravnim tekovinama Evropske unije, ali i visokom nivou spremnosti za njegovo otvaranje – pravo intelektualne svojine (Poglavlje 7).

Istina, prešli smo pola godine, organizovane su dve međuvladine konferencije, obe za vreme predsedavanja Malte Savetom EU, ali smo i dalje, uprkos željama da razbijemo magični broj od dva pregovaračka poglavlja po međuvladinoj konferenciji, ostali na istom proseku.

Pored tempa, obima aktivnosti i dinamike u otvaranju pregovaračkih poglavlja i na domaćoj sceni u drugoj polovini godine desile su se značajne promene kada su u pitanju evropske integracije.

QUO VADIS 23 I 24?

Da podsetimo, pri kraju 2016. godine Evropska komisija je ocenila da, umesto napretka u polju vladavine prava i stanja demokratskog upravljanja, na prostoru država Zapadnog Balkana, pa tako i u Srbiji, danas postoji izrazito nazadovanje u tim oblastima. Prema podacima Ministarstva pravde i Ministarstva unutrašnjih poslova, Srbija je ispunila 65% akcionog plana za poglavlje 23, a 42% za poglavlje 24. Prema poslednjem Izveštaju Evropske komisije o ispunjenosti akcionih planova za poglavlja 23 i 24 u novembru 2017. godine navodi se da ne postoji zastoj u reformi pravosuđa, kao i u radu Agencije za borbu protiv korupcije, dok u Poglavlju 24 Srbija mora uložiti dodatne napore u oblasti finansijskih istraga, pranju novca i zapleni imovine. S druge strane, koalicija organizacija civilnog društva „PrEUgovor“ je istakla da izveštavanje gorenavedenih ministarstava u ovom pogledu nije transparentno, kao i da postoji ozbiljan problem kada je reč o merenju efekata već realizovanih mera iz akcionih planova.

Leto i novo Ministarstvo (za evropske integracije, podrazumeva se)

U junu 2017. godine, Srbija je dobila novu Vladu. Shodno tome, i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o ministarstvima. Isti je doneo promenu tako što je uveo tri nova ministarstva. Pored Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zaštite životne sredine, jedno od novih ministarstava je i Ministarstvo za evropske integracije.

Kada je reč o pregovorima o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, Ministarstvo se bavi koordinacijom, praćenjem i izveštavanjem istih, koordinacijom rada tela koja vode Pregovore, i usmeravanjem rada Pregovaračkog tima. Ono, takođe, daje obavezne instrukcije, uputstva i analitičku podršku radu Pregovaračkog tima. Ove poslove je prethodno obavljala Kancelarija za evropske integracije. Na ovaj način Ministarstvo je „usisalo“ i praktič-

BRACE YOURSELF, THE ENLARGEMENT IS COMING

Predsednik Evropske komisije Žan Klod Juncker pozvao je prošle godine na izradu posebne strategije za uspešno pristupanje Srbije i Crne Gore Evropskoj uniji s perspektivom do 2025. godine. Ovde se naročiti naglasak stavlja na vladavinu prava, ljudska prava, borbu protiv korupcije i na stabilnost. Prema izvorima „EUobservera“, u nacrtu Strategije proširenja se navodi da će Srbija i Crna Gora biti spremne da postanu članicama Evropske unije 2025. godine. Očekuje se da će strategija biti predstavljena 6. februara 2018. godine u Strazburu.

no „ugasilo“ Kancelariju za evropske integracije, tela koje je ove i slične poslove obavljalo od 2004. godine. Stoga, i dalje ostaje da se vidi kako će novo telo da preuzme poslove Kancelarije, da uskladi poslove sa ostalim ministarstvima, te da uspešno pruža podršku radu pregovorima o pristupanju.

Jesen uz vetar u jedrima

Kako smo dugo i toplo leto ostavili za sobom, septembar je, uz početak nove školske godine, doneo i očekivanja za nove pobe na putu pristupanja Srbije. Osim planova u poslednjem kvartalu 2017. godine i preslišavanja po pripremljenim poglavljima, sve aktere u procesu pristupanja obradovao je niko drugi do predsednik Evropske komisije Žan Klod Juncker u svom tradicionalnom, godišnjem obraćanju o stanju Unije (*Zato bacimo konopac s pramca. Isplovimo iz luke. I uhvatimo pravi vetar u jedra*³) pred poslanicima Evropskog parlamenta.

Žan Klod Juncker je onaj isti evropski zvaničnik koji nas je sve pokolebao 2014. godine kada je najavio da u ovom mandatu Evropske komisije neće biti proširenja. Njegov govor početkom septembra nije opovrgao ovu izjavu, ali joj je ovoga puta dao više nego pozitivan ton. U rasponu od „neće biti“ do „mislimo na vas“, za tri godine vratio je pitanje proširenja na evropsku agendu, dajući vremenski okvir za pristupanje novih država članica – 2025. godina.

Dva dana nakon ove izjave u posetu Beogradu stigao je i evropski komesar za susedsku politiku i pregovore o proširenju Johannes Han. Komesar je potvrdio reči „velikog šefa“, posebno ističući činjenicu da se ovim pokazuje posvećenost Evropske unije strateškom cilju Srbije⁴.

Evropska unija je time, kako je izjavio komesar Johannes Han, potvrdila posvećenost regionu ali i intenziviranje posla na pristupanju posebno sa Srbijom i Crnom Gorom, kao predvodnicima među kandidatima za članstvo⁵.

3 Govor o stanju Unije, Žan Klod Juncker, Strazbur, 13. septembar 2017. godine; http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_en.htm poslednji put pristupljeno 16. januara 2018. godine

4 Pristupanju EU, prim. aut.

5 <http://rs.n1info.com/a318169/Vesti/Vesti/Johanes-Han-o-EU-integracijama-Srbije.html>, poslednji put pristupljeno 16. januara 2018. godine

OD MALTE DO ESTONIJE

S druge strane, prioriteti država članica koje su u 2017. godini predsedavale Savetom Evropske unije, Malte i Estonije, nisu davali pažnju politici proširenja Evropske unije. Malta je, kao prioritet svog predsedavanja odredila teme kao što su bezbednost, migracije, jedinstveno tržište, dok je politiku susedstva posmatrala, pre svega, kroz bezbednost i stabilne političke sisteme u Libiji i Tunisu. Estonija je svoju pažnju, takođe, posvetila bezbednosti, ali i privredi i digitalizaciji. U prvih šest meseci 2018. godine, predsedavanje preuzima Bugarska koja je u pogledu svojih prioriteta ima nešto drugačiji fokus nego prethodne dve predsedavajuće države članice. Prioriteti bugarskog predsedavanja nastavljaju se na prioritetu Estonije u vidu bezbednosti i digitalizacije, dok je jedan od novih prioriteta i sâm Zapadni Balkan. Kako se navodi, ovim prioritetom se teži da se zemlje Zapadnog Balkana povežu s državama članicama Evropske unije kroz saobraćaj, energetiku, obrazovanje i digitalizaciju.

Svi spremni.

U novembru, s vetrom u našim jedrima, premijerka Srbije je posetila Brisel⁶, gde je tokom dvodnevne posete imala sastanke s najvišim evropskim zvaničnicima, kao i predstavnicima evropskih institucija. Premijerka Ana Brnabić najavila je da, budući da nam je kraj godine sve bliži, očekujemo da u decembru mesecu otvorimo tri ili četiri pregovaračka poglavlja, ali da smo spremni i za pet⁷.

Zakruživanje godine

Gde smo stali? Ah, da. Da bismo stigli do najavljene brojke otvorenih poglavlja s početka ovog teksta, moramo da vam kažemo da li su se najave premijerke i ostvarile. Jesu, u nekim segmentima.

Nova poglavlja jesmo otvorili u decembru. Ali kao i ranije – samo dva. Otvorena poglavlja – jedno od ranije najavljenih – Poglavlje 6, koje obuhvata pravne tekovine u oblasti privrednih društava i Poglavlje 30, koje se odnosi unapređenja ekonomskih odnosa sa inostranstvom.

⁶ Videti više: <http://rs.n1info.com/a333986/Vesti/Vesti/Ana-Brnabic-u-Briselu.html>

⁷ <https://www.blic.rs/vesti/politika/premijerka-u-briselu-u-decembru-ocekujem-otvaranje-tri-ili-cetiri-poglavlja-mi-smo/7sjp9m8>

Kao što smo najavili na početku i ukoliko nas matematika dobro služi – konačni rezultat je šest u 2017. godini. Najbolji rezultat na semaforu do sada.

Ali pravi posao tek predstoji. I on se sastoji, pre svega, u fokusiranju na primenu pravnih propisa, što će se posebno pratiti iz Brisela. Posao treba nastaviti i u ključnim oblastima koje se tiču vladavine prava, pravde i bezbednosti od čega, u skladu s novim načelima pregovora, zavisi napredak u pristupnim pregovorima u celini.

2018 Resolutions

Naše su: s reči na dela. Uz srećan i pun krug oko Sunca.

*Jelena Babić i Vanja Dolapčev,
Beogradska otvorena škola*

2018 – GODINA VELIKIH OČEKIVANJA

Mislim da je jako značajno što se ponovo govori o proširenju, što se traži čak i vremenski okvir za stupanje u članstvo pre svega Srbije i Crne Gore. Znamo da i dalje veliki broj država članica ima zadržku oko proširenja, veruju da ni EU ni države kandidati nisu spremne za novo uvećanje članstva, zato je važno da je predsednik Evropske komisije pomenio proširenje u svom govoru o stanju Unije. Što se tiče vremenskog okvira, zaista verujem da je to samo okvir, jasno nam je predočeno da sam protok vremena do pomenute 2025. neće značiti i članstvo u EU. Na nama je da uspešno završimo proces ekonomskih reformi, a posebno reformi u oblasti vladavine prava, a na državama članicama je da odluče da li smo spremni za članstvo.

Ne kraju godine, običaj je da se pravi rezime o postignutom, o onome što je moglo bolje, o nadanjima i planovima za sledeću... S Tanjom Mišćević, šeficom Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, razgovaramo o mnoštvu tema koje se tiču procesu pristupanja Srbije EU – gde smo danas i gde verujemo da ćemo biti u narednim mesecima, o otvorenima poglavljima, o budućem Izveštaju o Srbiji, o medijskoj slici EU u našoj zemlji... Za početak, govorimo o tome šta je obeležilo 2017. godinu kada je reč o odnosu Srbije i EU, naravno najpre u pogledu pristupnih pregovora.

Tanja Mišćević: U 2017. godini otvorili smo šest pregovaračkih poglavlja i privremeno zatvorili jedno, što je značajan uspeh, ali mislim da smo zaslužili više, jer smo pripremili i predali Evropskoj uniji pregovaračke pozicije za još tri poglavlja. Ono što je sigurno obeležilo ovu godinu jeste najava predsednika Komisije, Junkera, da će Srbija i Crna Gora, kao „države predvodnice“ dobiti jedan okvirni dokument, u vidu strategije, u kome će biti predstavljen plan pristupanja. Ovim je potvrđeno da je Evropska unija vratila politiku proširenja na svoju agendu.

BOŠ: Kako ste već pomenuli, Srbija je u prethodnoj godini otvorila šest pregovaračkih poglavlja na tri međuvladine konferencije. Kako ocenjujete njen napredak i u kojoj meri ste zadovoljni postignutim rezultatima?

Tanja Mišćević: Ne možemo reći da napredak nije ostvaren, ipak trenutno imamo trećinu otvorenih poglavlja, ali je sigurno da je moglo bolje. Pregovaračke pozicije za Poglavlja 33 – finansijske i budžetske odredbe, 9 – finansijske usluge i 13 – ribarstvo su već u Briselu, a uskoro očekujemo da će se završiti procedura usvajanja pregovaračke pozicije za Poglavlje 18 – statistika. Čekamo proleće s najmanje četiri spremne pregovaračke pozicije, a do juna će ih sigurno biti još. Sad smo već dobro poznali procedure Evropske unije, znamo sa sigurnošću da nakon slanja

Fotograf: Zoran Rašević **Izvor fotografije:** Pregovarački tim

pregovaračke pozicije u Sekretarijat Saveta članicama treba između šest i osam nedelja da u svojim prestonicama provere stav o našim planovima, a do završetka rasprave u Odboru za proširenje i prikupljanja mišljenja država članica, najmanje tri meseca. I to, naravno, ukoliko se ne pokrenu neka politička pitanja koja dodatno usporavaju proces usvajanja.

Regionalni ekonomski prostor se ne sme smatrati zamenu za Jedinствeno tržište Evropske unije već upravo poligonom na kome će države regiona pokazati da će, kada postanu članice EU, ravnopravno i uspešno učestvovati u Jedinствenom tržištu.

Uveliko radimo na pripremi pregovaračkih dokumenata za sva ostala poglavlja i ne možemo reći da ne postoje izazovi, svi treba da razumemo da je proces pristupanja sveobuhvatni reformski proces. Važno je da vladavinu prava shvatimo kao poživajuću oblast za čitav proces, uostalom, da je shvatimo suštinskom za život građana što ona zapravo i jeste. Videli smo nebrojano puta da su države članice kontinuirano insistirale na unapređenju vladavine prave, postavili smo sebi ambiciozne planove u okviru Akcionih planova za poglavlja 23 i 24, zato smo, u dogovoru sa Evropskom komisijom, odlučili da uradimo reviziju Akcionih planova. Očekujem da će revizija biti završena

u drugoj polovini 2018. godine, naravno, uz konsultacije sa civilnim društvom.

BOŠ: Kada smo razgovarali pre dve i po godine, rekli ste da ste posebno zadovoljni napretkom u Poglavlju 7 – pravo intelektualne svojine. Koje bi poglavlje danas zaslužilo to mesto?

Tanja Mišćević: Možda neočekivano, ali istakla bih Poglavlje 13 – ribarstvo. Činjenica da Srbija nema more vodila je ka tome da će ovo poglavlje biti jednostavno za pregovaranje i da suštinski Srbija neće ništa dobiti u politici ribarstva. Naravno, ni jedna ni druga tvrdnja nisu istinite. Tokom pripreme pregovaračke pozicije i stalnih konsultacija sa Evropskom komisijom, otvorila su se brojna pitanja i mogućnosti u, moram priznati, zapostavljenoj politici ribarstva. Pre svega, morali bismo dodatno da ojačamo administrativne kapacitete, kako bismo od stupanja u članstvo mogli da koristimo značajne fondove koje Evropska unija ima u ovoj oblasti, poput podsticaja za očuvanje i unapređenje ribnjaka. Ali bih istakla i spremnost i usklađenost u ekonomskim i finansijskim poglavljima, posebno važno za napredak privrede. Lepo je reći da smo za Poglavlje 9 – finansijske usluge imali veoma kratke konsultacije s Komisijom i da je naša pregovaračka pozicija prihvaćena bez i jednog pitanja i dopune. Međutim, onda vidite da čak i u tom slučaju nije bilo mogućnosti da ovo poglavlje otvorimo krajem prošle godine, jer su pregovori celina i tako se ocenjuju.

BOŠ: Od 2014. godine inicijative u okviru Berlinskog procesa doprinose dodatnom unapređenju procesa pristupanja država Zapadnog Balkana EU. Nakon Berlina, Beča i Pariza, Samit je, u julu 2017. godine, održan u Trstu. Koliko mislite da je Samit u Trstu bio uspešan i šta biste izdvojili kao njegove glavne rezultate?

Tanja Mišćević: Regionalna saradnja nam je jako važna, uz sve specifičnosti naših međusobnih odnosa, države regiona kroz uspešnu saradnju pokazuju spremnost da se prevaziđu problemi iz prošlosti i Evropska unija to vrednuje. Svaka vrsta dublje saradnje je znak da ćemo i kasnije, kao članice EU, biti dobri i pouzdani partneri. Tako vidim i usvajanje Akcionog plana za regionalni ekonomski prostor koji treba da omogući nesmetan protok roba, usluga i kapitala. Regionalni ekonomski prostor se ne sme smatrati zamenom za Jedinstveno tržište Evropske unije već upravo poligonom na kome će države regiona pokazati da će, kada postanu članice EU, ravnopravno i uspešno učestvovati u Jedinstvenom tržištu.

Jedan od važnih rezultata samita u Trstu je i potpisivanje Ugovora o transportnoj zajednici, koji će omogućiti veća ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu celog regiona, a znamo da je jedno od prvih pitanja koje investitori postavljaju kada žele da ulažu u neku državu – da li je i koliko razvijena infrastruktura. Naročito je važno što je nakon Samita odlučeno da će upravo Beograd biti sedište Transportne zajednice. Zanimljivost je da će Beogradska otvorena škola za prve komšije uskoro imati Sekretarijat Transportne zajednice, koji će se nalaziti u zgradi Beograđanke.

BOŠ: Šta očekujete od narednog samita (London, 2018)?

Tanja Mišćević: Kada je reč o Samitu u Londonu, pripreme već uveliko traju, okvirno se postavljaju teme. Verujem da

će London kao domaćin ovog samita postaviti ambicioznu agendu, to će biti jedna od poslednjih šansi da Velika Britanija direktno utiče na agendu politike proširenja. To je naravno i svojevrsni paradoks, država koja odlazi iz Unije, pripremiće agendu za one koji tek treba da stupe u članstvo. Ipak, jasno je da je Britaniji stalo da zadrži svoju ulogu na ovim prostorima. Videli smo pre nekoliko dana da Odbor za spoljne poslove Doma lordova britanskog Parlamenta u svom izveštaju „Velika Britanija i budućnost Zapadnog Balkana“ navodi da Britanija treba da nastavi svoje angažovanje u regionu i nakon izlaska iz EU.

BOŠ: Nakon godinu i po dana, u proleće 2018. godine, Evropska komisija će objaviti novi Izveštaj o Srbiji, a prema najavama nešto pre toga i Strategiju proširenja. Koje će, po Vašoj proceni, biti najvažnije poruke izveštaja za Srbiju – kako one dobre u pogledu napretka tako i one „manje dobre“, odnosno one gde je potrebno uložiti dodatni napor da bi došlo do poboljšanja?

U periodu međuvladinih konferencija kada se otvaraju nova poglavlja, svaki medij izveštava o tome, pa tako možete pročitati i šta građani dobijaju otvaranjem poglavlja. To neminovno utiče na bolju sliku o Evropskoj uniji i članstvu Srbije u njoj. Međutim, kada se stiže euforija nakon nekoliko dana, tema evropskih integracija se ponovo zanemari.

Tanja Mišćević: Godinu i po dana je dug izveštajni period, pogotovo za državu u procesu reformi, stoga očekujem opširan izveštaj. Novi način izveštavanja, primenjen prvi put 2015. godine, s konkretnim ocenama u pogledu opšte spremnosti za članstvo i procene napretka, daje kondenzovaniju sliku o trenutnom stanju države kandidata, uz napomenu da onaj ko taj izveštaj čita mora to činiti s razumevanjem takvog načina izveštavanja. Navešću vam primer: u Izveštaju za 2016. godinu ocenjeno je da u Poglavlju 7 – pravo intelektualne svojine, nema napretka. Onaj ko čita Izveštaj treba da zna da se napredak meri u odnosu na prethodnu godinu, a da je Poglavlje 7 jedno od poglavlja u kome je ostvaren najviši nivo usaglašenosti s pravom EU i da je teško ostvariti napredak u onim poglavljima u kojima već postoji visok stepen usaglašenosti. S druge strane, Poglavlje 7 je dobilo ocenu „visok nivo spremnosti“ u kategoriji opšte spremnosti, što potvrđuje stav da se Izveštaji moraju čitati pažljivo i s razumevanjem. Što se tiče najvažnijih poruka, pretpostavljam da će biti balansirane, ali sačekala bih s procenama, do aprila nam predstoji još puno posla.

BOŠ: Kada je reč o procesu pristupanja, obično se govori o principima pristupa „brzog ulaska“ ili „dobro pripremljenog ulaska“ u EU. Vi ste, u ranijem razgovoru s nama, kazali da treba insistirati na oba pristupa, kao i da je sve pitanje pravog trenutka. Nakon skoro četiri godine od početka pregovora o pristupanju Srbije EU, kakav je Vaš utisak danas? Na osnovu dosadašnjih pregovora, kom smo pristupu bliži?

Tanja Mišćević: Kada uporedimo s prethodnim proširenjima, evidentno je da naš proces pregovora sad više ne možemo

smatrati „brzim“. Iz sadašnje perspektive, rekla bih da je takav scenario postao nemoguć, upravo zbog onoga što je EU naučila iz prethodnih proširenja. Verujem i da je to stav država članica. Višestruki nivoi izveštavanja, posete ekspertskih misija, izveštaji civilnog sektora, sve se računa i broji u cilju što preciznije slike o državi kandidatu i ispunjenosti kriterijuma za članstvo.

BOŠ: Da li, po Vama, građani i građanke Srbije znaju više o procesu pregovora sa Evropskom unijom u ovom trenutku ili kada je proces započet? I na šta je potrebno posebno staviti akcenat u narednom periodu kako bi proces njima/nama bio poznatiji i jednostavniji?

Tanja Mišćević: Kada pratimo istraživanja javnog mnjenja o informisanosti građana o evropskim integracijama Srbije, taj procenat se kreće oko 50%, dakle oko polovine stanovništva bi moglo uopšteno da objasni gde se Srbija nalazi kada je reč o evropskim integracijama. Proceniti mogu da nam ukažu na neke trendove, poput onog da je građanima bilo jednostavnije da razumeju da započinjemo pregovore o pristupanju, odgovor na to pitanje je znalo čak 60% ispitanih u decembru 2013. godine. Taj

Verujem da će London kao domaćin ovog samita postaviti ambicioznu agendu, to će biti jedna od poslednjih šansi da Velika Britanija direktno utiče na agendu politike proširenja. To je naravno i svojevrsni paradoks, država koja odlazi iz Unije, pripremiće agendu za one koji tek treba da stupe u članstvo. Ipak, jasno je da je Britaniji stalo da zadrži svoju ulogu na ovim prostorima.

broj je vremenom opadao, jer je proces pregovora i njegove faze komplikovan za razumevanje, pa je građanima teže da sistematizuju informacije koje do njih dolaze. Uostalom, ne smatram da je važno da razumeju faze i komplikovane procedure, volela bih da se više priča o suštini. Nedostaju nam dodatni medijski sadržaji koji se odnose na Evropsku uniju, evropske politike, programe, fondove, svakodnevni život u EU i naravno, kako će sve to uticati na nas, građane Srbije, danas i nakon pristupanja. To nam je potrebno kako bi građani bili informisani.

BOŠ: Kako generalno ocenjujete medijsku sliku i uopšte raspoloženje javnog mnjenja kada se radi o samom procesu pristupanja Srbije EU, kao i o onome što se podrazumeva kada jedna zemlja već jeste članica Unije?

Tanja Mišćević: Raspoloženje javnog mnjenja se do sada menjalo u skladu s ključnim događajima u samim pregovorima, pa tako više građana bude za članstvo u EU onda kada se otvore nova poglavlja. To je, verujem, povezano i s nastavkom vašeg

pitanja o ulozi medija. U periodu međuvladinih konferencija kada se otvaraju nova poglavlja, svaki medij izveštava o tome, pa tako možete pročitati i šta građani dobijaju otvaranjem poglavlja. To neminovno utiče na bolju sliku o Evropskoj uniji i članstvu Srbije u njoj. Međutim, kada se stiha euforija nakon nekoliko dana, tema evropskih integracija se ponovo zanemari.

BOŠ: Prvi put, u godišnjem govoru o stanju Unije predsednika Evropske komisije, Žana Kloda Junkera, pomenut je i vremenski okvir za pristupanje novih država članica EU. Kako ocenjujete ove navode i koliko je zaista bitna činjenica da se politika proširenja ponovo vratila na Agendu Evropske unije?

Tanja Mišćević: Mislim da je jako značajno što se ponovo govori o proširenju, što se traži čak i vremenski okvir za stupanje u članstvo pre svega Srbije i Crne Gore. Znamo da i dalje veliki broj država članica ima zadržku oko proširenja, veruju da ni EU ni države kandidati nisu spremne za novo uvećanje članstva, zato je važno da je predsednik Evropske komisije pomenuo proširenje u svom govoru o stanju Unije. Što se tiče vremenskog okvira, zaista verujem da je to samo okvir, jasno nam je predloženo da sam protok vremena do pomenute 2025. godine neće značiti i članstvo u EU. Na nama je da uspešno završimo proces ekonomskih reformi, a posebno reformi u oblasti vladavine prava, a na državama članicama je da odluče da li smo spremni za članstvo.

BOŠ: Na kraju, u prvoj polovini 2018. godine Bugarska preuzima predsedavanje EU. Šta očekujete u ovom periodu kada je reč o dinamici i tempu otvaranja pregovaračkih poglavlja?

Tanja Mišćević: Očekivanja tokom predsedavanja Bugarske i kasnije Austrije su velika, očekujemo „veliki prasak“ u pregovorima, jer ćemo sigurno biti spremni za otvaranje većeg broja poglavlja tokom 2018. godine, očekuje se Strategija za uspešno pristupanje Srbije i Crne Gore, očekuje se samit EU – Zapadni Balkan u Sofiji i Samit u Londonu u okviru Berlinskog procesa. Očekuje nas usvajanje revizije Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije, revizija akcionih planova za poglavlja 23 i 24 i puno rada na ispunjavanju merila za zatvaranje poglavlja. Ulazimo u 2018. godinu s velikim očekivanjima, spremni da iskoristimo pozitivne signale za politiku proširenja koji stižu iz Evropske unije.

*Intervju priredili: Jelena Babić i Vanja Dolapčev,
Beogradska otvorena škola*

Oživljavanje politike proširenja

VREME ZA OPTIMIZAM

Skorašnja izjava Žan Klod Junkera, u kojoj kaže da će EU do 2025. godine imati više od 27 država članica, uskomešala je ovdašnju javnost i ulila nadu političarima i građanima, kako u Srbiji tako i regionu. Ovo je ujedno i prvi put da je dat okvirni datum za pristupanje, a koji nije slobodna procena političara i stručnjaka za EU.

Godina iza nas, 2017, inače četvrta od kako je Srbija otpočela pregovore o pristupanju sa Evropskom unijom, donela je mnogo toga novog i značajnog za proces pristupanja i to ne samo za nas već i za ostale države Zapadnog Balkana. Poslednje mesece obeležio je Govor o stanju Unije, koji je predsednik Evropske komisije Žan Klod Junker održao u septembru, u Evropskom parlamentu. Tada se, pričajući o prioritetima EU u narednoj godini, dotakao i teme proširenja. Izjavom da će EU do 2025. godine imati više od 27 država članica, uz isticanje Srbije i Crne Gore kao lidera u procesu pregovora, predsednik Junker je na velika vrata vratio temu proširenja na agendu EU. Na početku

svog predsedavanja 2014. godine, Žan Klod Junker je saopštio da u tekućem mandatu Evropske komisije neće biti novog proširenja. Njegova skorašnja izjava uskomešala je ovdašnju javnost u drugom pravcu i ulila nadu političarima i građanima, kako u Srbiji tako i regionu. Ovo je ujedno i prvi put da je dat okvirni datum za pristupanje, a koji nije slobodna procena političara i stručnjaka za EU.

Evropska perspektiva na vidiku

Posle govora predsednika Junkera i najave da će u februaru 2018. godine Evropska komisija predstaviti Strategiju proširenja za Zapadni Balkan, usledile su izjave brojnih zvaničnika iz Brisela u kojima su svi izrazili svoj optimizam po pitanju ulaska Srbije u Evropsku uniju i pozitivno ocenili napredak Srbije na evropskom putu. Tako je Federika Moggerini, visoka predstavica EU za spoljne poslove i politiku bezbednosti, nakon sednice

Izvor fotografije: www.ekapija.com

Saveta za stabilizaciju i pridruživanje, izjavila da Srbija ostvaruje „ekstremno dobar“ napredak na putu ka EU, naglasivši pritom da je pristupanje Srbije EU zajednički strateški cilj i interes obe strane. Ona je istom prilikom ocenila da su odnosi EU i Srbije „jaki i intezivni“ i da je trenutna evropska perspektiva Srbije „jača nego ikada“.

U sličnom tonu je i Johanes Han, evropski komesar za politiku susedstva i pregovore o proširenju, rekao da je EU spremna da ubrza proces pristupanja država Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. On je u novembru, u izjavi za austrijski dnevnik *Vinercajtung*, naglasio da bi novo proširenje donelo stabilnost u regionu Zapadnog Balkana, ali i obogatilo EU. Komesar je u jednoj kasnijoj proceni naveo i da je 2025. kao godina pristupa Srbije EU, ambiciozan ali realan cilj. Han je, međutim, istakao kako je bitno nastaviti sa sprovođenjem reformi. U prvom redu su one koje se odnose na borbu protiv korupcije, unapređenje vladavine prava i pospešivanja ekonomskog napretka zemlje.

Pozitivno raspoloženje nastavljeno je i izjavom Franca Šausbergera, specijalnog savetnika Evropske komisije za zemlje kandidate za članstvo, posebno Zapadni Balkan, da je stabilnost Srbije, kao zemlje koja je lider u regionu, veoma važna jer to utiče na stabilnost celog regiona. On je takođe ocenio da Srbija ima dobre šanse da postane članica EU do 2025. godine.

Kao šlag na torti izjava o proširenju došlo je bugarsko predavanje Savetom EU. Bugarska je u svoje prioritete tokom predavanja uvrstila i evropsku perspektivu Zapadnog Balkana, odnosno posvećenost napretku u procesu pristupanja EU.

Bugarska je, svesna da su zemlje Zapadnog Balkana počele da gube nadu u svoju evropsku perspektivu zbog dugog i kompleksnog procesa pristupanja, u svom programu predavanja izrazila potrebu za postizanjem „jasnog akcionog plana sa svakom od zemalja Zapadnog Balkana, ne stvaranjem nerealnih očekivanja, već kroz konkretne korake“.

Burna godina, uz dobre vesti

I dok su u 2016. godini pojedini analitičari proširenje EU opisivali kao „mrtvog čoveka koji hoda“, 2017. godina je sa sobom donela novu nadu na Zapadni Balkan. Iako je 2017. godina u EU bila veoma burna (uz nastavak migrantske krize, aktiviranje člana 50. Lisabonskog ugovora, kojim je pokrenut proces izlaska Ujedinjenog Kraljevstva iz EU, izbore u državama osnivačima EU, koji su sa sobom nosili potencijalnu opasnost preuzimanja vlasti od strane desničarskih lidera itd.), u kontekstu politike proširenja donela je pozitivan zamajac nastavku pregovora i potvrdila evropsku budućnost Srbije. Otvoreno je šest pregovaračkih poglavlja na tri međuvladine konferencije u Briselu, inteziviran je dijalog s Prištinom, na Samitu u Trstu dogovoreno je osnivanje Transportne zajednice Zapadnog Balkana, kao i Naučne fondacije, a prvi put posle dugo vremena dat je i nagoveštaj datuma pristupanja EU.

Navodi briselskih zvaničnika da će 2018. godina biti ključna za zemlje Zapadnog Balkana, kada su u pitanju evropske integracije, najavljuje produktivnu godinu – od Strategije proširenja, Izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije, Konferencije o Zapadnom Balkanu u Sofiji, do Samita u Londonu i bugarskog i austrijskog predsedavanja. Mnogo se očekuje, kako od Srbije tako i od Evropske unije. I od jednih i od drugih zavisi da li će i u kojoj meri ta očekivanja i doista biti ispunjena.

*Jelisaveta Jovanović,
Beogradska otvorena škola*

POVRATAK EU NA VELIKA VRATA?

Je suis venu vous le dire : l'Europe est de retour
Emmanuel Macron

Došao sam da vam kažem: Evropa se vraća
Emanuel Makron

Za Evropsku uniju (EU) 2018. godina u mnogo čemu može biti godina prekretnice. Nakon dvogodišnjeg perioda u kome je bila suočena s različitim izazovima, koji su uzdrmali njene osnove i suštinske vrednosti, u narednom periodu možemo očekivati konkretne odgovore EU na nimalo lagodnu situaciju u kojoj se nalazi. Ekonomska kriza je uticala na pad ekonomskog standarda i nezadovoljavajući privredni rast, migrantska kriza je iz korena uzdrmala principe solidarnosti i saradnje među državama članicama i ukazala na ključne probleme i hroničnu neefikasnost u institucionalnoj strukturi EU kada treba dati brz i delotvoran odgovor na krize u njenim javnim politikama.

Bregzit je uveo EU prvi put u situaciju u kojoj država članica želi da napusti ekskluzivan klub koji je, od samog početka, izgradio

takav imidž da se ka njemu stremi, a ne da se od njega beži. Proces istupanja Velike Britanije iz EU, iako je on strogo formalno-pravno predviđen Osnivačkim ugovorima, pokazao je potpunu nespornost i zbunjenost svih aktera kako da ovo sprovedu do kraja. Pregovori oko istupanja uveliko traju, s veoma šturim informacijama o njihovom toku i različitim, često suprotstavljenim podacima o posledicama samog procesa, ali i konstantnim pozivima najviših EU zvaničnika da se od procesa odustane (čuje se i puno kreativnih rešenja poput onog koje je izneo Žan Klod Juncker početkom ovog meseca prema kome Velika Britanija nakon završetka procedure napuštanja EU ove godine treba da se ponovo prijavi za punopravno članstvo?!).

EU se u prethodnom periodu našla pod snažnim udarom populističkih političkih lidera koji su pokušali da se domognu vlasti na talasu sličnih ideja koje su dovele Veliku Britaniju na izlazna vrata EU. Stopa nezaposlenosti od 7,5% u prethodnoj godini je, takođe, nešto čime se EU ne može pohvaliti.

U 2018. godini Evropsku uniju čeka dosta sličnih izazova – odnos nove nemačke vlade prema EU, izbori u Italiji, situacija u

Izvor fotografije: Beogradska otvorena škola

Kataloniji, odnos prema situaciji u Poljskoj koja može rezultirati time da će, prvi put od svog nastanka, EU zvanično objaviti da njena država članica ne ispunjava standarde vladavine prava i pravne države.

Međutim, ova godina počinje inicijativama koje su nastale na temeljima debata o budućnosti EU koje je pokrenula Evropska komisija kroz Beli papir o budućnosti EU, ali i pojedini istaknuti evropski političari poput Žan Klod Junkera i Emanuela Makrona.

Evropska komisija je u svom Godišnjem planu rada predstavila 26 novih inicijativa za ujedinjeniju, snažniju i demokratičniju Evropu, dosledno prateći ideje njenog predsednika predstavljene u govoru o stanju Unije iz 2017. godine. Plan sadrži i predlog za budući finansijski okvir neophodan za delovanje EU nakon 2020. godine, sa idejom da Komisija krajem ove godine izloži plan ekonomskih reformi EU koje uključuju postavljanje „ministra finansija EU“ i odvojeni budžet za jedinstvenu monetarnu uniju EU.

Nemačka kancelarka Angela Merkel je u okviru platforme za formiranje nove nemačke vlade iznela program koji će doneti „novu zoru za Evropu“. Ova platforma, između ostalog, podržava pretvaranje Evropskog mehanizma za stabilizaciju (*European Stabilisation Mechanism*), što je suštinski fond za krizne situacije u evrozoni, u Evropski monetarni fond kao razvojni koncept, naglašavajući spremnost Nemačke da ulaže više sredstava u EU budžet. Ova platforma je izazvala oprečne komentare, među kojima prevlađuju oni koji tvrde da Nemačka jeste spremna

za konkretne korake u promeni institucionalnog i normativnog pejzaža EU.

Predložene reforme, barem za sada, nailaze na pozitivne reakcije. Prema rezultatima EU Barometra iz decembra 2017. godine, 74% građana evrozone podržava evro kao valutu (najviša podrška još od 2004. godine). Kod 40% građana EU ima pozitivan imidž, dok 37% ima neutralan stav. Međutim, u istim istraživanjima, kada se građanima da mogućnost da se odluče samo o pozitivnom i negativnom imidžu EU, 75% bi prevagnulo na stranu pozitivnog imidža.

Evropa želi da izgradi snažniju ekonomiju, prevaziđe problem nezaposlenosti i dovrši projekat zajedničkog tržišta. Nove inicijative o budućnosti EU zalažu se za odbranu visokog životnog standarda, osnovnih principa i vrednosti EU i svesti da imati evropski identitet treba da ima istu smisao i vrednost kao i lokalni, regionalni ili nacionalni. Idealna je prilika da se u 2018. u tom pravcu i krene.

Prema svemu gorenavedenom, populisti širom Evrope jesu veoma glasni, privlače veliku pažnju medija, ali tiha većina Evropljana je i dalje prilično zadovoljna i optimistična kada je u pitanju evropski projekat.

Vladimir M. Pavlović,
Beogradska otvorena škola

Berlinski proces

DUG PUT DO LONDONA

Peti i posljednji sastanak u okviru ove inicijative biće održan 2018. u engleskoj prestonici. Ostaje da se vidi da li će se ostvariti najava o njenom nastavku kroz inicijativu Berlin plus. U svakom slučaju, čeka nas veoma zanimljiva i dinamična godina.

Berlinski proces, diplomatska inicijativa pokrenuta na predlog Nemačke i njene kancelarke Angele Merkel, zamišljen je kao podstrek daljem jačanju regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu. Pre svega, kroz jaču infrastrukturnu i ekonomsku povezanost regiona, ali i osnaživanje bilateralnih veza s državama Evropske unije (EU) učesnicama procesa – u prvom redu s Nemačkom, Austrijom, Francuskom i Italijom. Valja još naglasiti i da je Berlinski proces zamišljen kao dodatni instrument u procesu pristupanja EU, a nikako kao njegova zamena.

U okviru ove inicijative do sada su održana četiri samita, počev od 2014. godine i to u Berlinu (2014), zatim Beču (2015), Parizu (2016) i prošle godine, u Trstu. Glavni grad Nemačke je otvorio seriju samita, koji je 2014. godine krunisan i potpisivanjem Završne deklaracija o namerama i ciljevima Procesu. Na sledećem okupljanju, u Beču 2015, centralne teme bile su: vladavina prava, infrastruktura i povezanost, regionalna saradnja, mladi, ali i izazovi u vezi sa sve većim brojem migranata koji pokušava-

ju nelegalno da uđu na teritoriju Unije. Usvojena je Deklaracija o rešavanju bilateralnih sporova, kojom su se države Zapadnog Balkana obavezale na uzdržavanje od „zloupotrebe otvorenih pitanja u procesu pridruživanja“ i na osnivanje **Fonda za Zapadni Balkan**. Na trećem po redu samitu, 4. jula 2016. učestvovala su i međunarodne finansijske institucije. Glavne teme okupljanja u Parizu bile su transport i energetika, dok je pitanje saradnje mladih, o kojem se već razgovaralo na prethodnom u Beču, zaokruženo potpisivanjem Ugovora o osnivanju **Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO)**, sa sedištem u Tirani.

Prošlogodišnji koraci

Na Samitu u Trstu, 12. jula 2017. godine, teme su izabrane u skladu s trenutnim prioritetima i uz dogovor s Ministarstvom spoljnih poslova Italije kao domaćinom ovog skupa. Razgovaralo se o: poslovnom okruženju i inovacijama, vladavini prava, saradnji mladih, regionalnoj saradnji i bilateralnim pitanjima, životnoj sredini, energetici i klimatskim promenama, kao i o komunikaciji u okviru Berlinskog procesa u vremenu narastajućeg populizma i jačanju desničarskih pokreta.

Ipak, u fokusu ovog samita bili su: infrastrukturni projekti, naučna i privredna saradnja i transport. Na marginama samita

potpisan je **Ugovor o osnivanju Transportne zajednice** između Evropske unije i pet država Zapadnog Balkana (BiH je to uradila naknadno), a dogovoreno je razvijanje regionalnog ekonomskog prostora s ciljem da se privuku dodatne investicije, stvore nova radna mesta i radi na daljem napretku regiona. Decembra 2017. godine dogovoreno je da Beograd bude sedište Transportne zajednice. Takođe, na Samitu u Trstu potpisan je i dokument o osnivanju **Naučne fondacije Zapadnog Balkana**, koja bi trebalo da dodeljuje bespovratna sredstva mladim istraživačima da osnuju svoje timove i laboratorije. Otvoren je i **Stalni sekretarijat Komorskog investicionog foruma** sa sedištem u Trstu. Komorski investicioni forum okuplja privredne komore Zapadnog Balkana i u fokusu rada Sekretarijata biće jačanje regionalnih privrednih inicijativa, čvršće povezivanje poslovnih zajednica, otklanjanje barijera uspešnijem poslovanju i efikasnija podrška jačanju konkurentnosti privrede.

Takođe, tokom Samita u Trstu održan je i **Forum mladih** na kojem su glavne teme, o kojima su mladi iz regiona raspravljali, bile omladinsko preduzetništvo, učešće mladih u procesu donošenja odluka i osmišljavanja javnih politika. Razgovaralo se i o prioritetima rada **Regionalne kancelarije za saradnju mladih**. U Trstu je usvojen višegodišnji **Akcioni plan za regionalno ekonomsko područje Zapadnog Balkana**, koji predlaže mere u cilju unapređenja dalje saradnje u oblasti trgovine, uvođenje dinamičnog regionalnog investicionog prostora, olakšavanje regionalne mobilnosti i kreiranje programa digitalne integracije.

Šta nas čeka u 2018?

Jasno je da su sve države Zapadnog Balkana zainteresovane da se dijalog u okviru Berlinskog procesa nastavi jer je to najbrži put do punopravnog članstva u EU. Evropski komesar za poli-

ŠTA JE RYCO?

Regionalna kancelarija za mlade sa sedištem u Tirani je prvi institucionalni mehanizam koji će omogućiti razmene mladih u regionu tako što će finansijski podržavati projekte koje će sprovesti omladinske i studentske organizacije, srednje škole i fakulteti, neformalne grupe mladih, muzeji, galerije, istraživački centri, mediji i mnogi drugi akteri.

tiku susedstva i pregovore o proširenju Johannes Han najavio je da će u februaru izložiti Strategiju EU za uspešnu integraciju Zapadnog Balkana. Velika su očekivanja i od sadašnjeg bugarskog predsedavanja Savetom EU. Bugarska je kao osnovni prioritet svog predsedavanja navela proširenje zemljama Zapadnog Balkana, a to pokazuje i time što će biti domaćin Samita EU - Zapadni Balkan, 17. maja 2018. godine, na kojem će učestvovati svih šest lidera iz regiona. Zanimljivo je da će u jeku pregovora oko izlaska Velike Britanije iz EU, poslednji sastanak Berlinskog procesa biti održan u Londonu. Britanska vlada je odlučila da podrži integraciju regiona. To je ujedno peti i poslednji sastanak u okviru ove inicijative. U svakom slučaju, čeka nas veoma zanimljiva i dinamična godina.

*Stefan Simić,
Beogradska otvorena škola*

Evromitovi u štampi

OD KRIGLI, PREKO BOJICA, PA SVE DO POMFRITA I KEBABA

Članci koji sadrže pogrešne informacije o Evropskoj uniji nisu novina. Naprotiv, medijske scene širom kontinenta obiluju ovakvim primerima. Objavljivanje neistina nije prestalo ni tokom 2017. godine te smo bili suočeni s bogatim opusom, od čega smo izdvojili pet najzanimljivijih priča koje su daleko od stvarnosti.

Izmišljanje takozvanih evromitova, u pojedinim trenucima, postalo je poput sporta. Svi smo čuli preuveličane ili u potpunosti izmišljene priče o pravnim propisima EU: Brisel zabranjuje zakrivljene banane ili Evrokrate su iskoristile 26911 reči za pisanje zakonodavstva koje reguliše proizvodnju kupusa. Objavljivanje ovih mitova nije prestalo ni tokom 2017. godine, te smo bili suočeni s bogatim opusom izmišljenog. Izdvojili smo pet najzanimljivijih priča koje su (pre)daleko od stvarnosti.

EU kažnjava Britance mnogo strožim kaznama za prekoracnje brzine, nego ostale građane Unije

U januaru 2017. godine u jednom tekstu navodi se da nova pravila nameću mnogo strože kazne britanskim vozačima koji prekorace brzinu nego drugim građanima EU.

Ono što je važno znati, a vezano je za ovaj mit, jeste da je EU u 2015. godini uvela pravila kako bi osigurala da vozači jedne države ne mogu da krše saobraćajne propise u drugim državama,

članicama Unije, i prođu nekažnjeno. To znači da su, recimo, građani EU, koji jako brzo voze do svojih destinacija za godišnji odmor, identifikovani i nisu u mogućnosti da ignorišu kazne koje im stignu na kućnu adresu.

Vlade država članica mogu da odluče da li ova pravila da primene ili ne. Vlasti Ujedinjenog Kraljevstva izabrale su da to ne učine, pa tako ne moraju da vode postupak protiv građana EU koji nisu stanovnici UK.

Stoga je potpuno pogrešno tvrditi da EU ciljano šalje saobraćajne kazne britanskim državljanima za nepropisnu vožnju u inostranstvu.

EU će zabraniti drvene i voštane bojice

Omiljeni mit o EU se vratio na naslovne strane prošle godine kada je pisano o tome kako će EU zabraniti voštane i drvene bojice. Ipak, ukoliko se upustite u kratku internet pretragu, brzo možete da utvrdite da je ovo potpuno neistinito.

U stvarnom životu radi se o sledećem: EU uvodi mere kako bi se doneo novi, umanjeni prag dozvoljene količine olova u pomenutim bojicama. Te mere, koje će stupiti na snagu u leto 2018. godine, omogućice da deca nastave da otkrivaju svoju umetničku stranu bez straha da će biti izložena trovanju olovom.

Izvor fotografije: medium.com

EU želi da zabrani prodaju kebaba

Poslednji evromit koji je ušao u hol slavnih tokom 2017. godine su decembarški lažni navodi po kojima će EU da zabrani doner kebabe.

Ono što se zapravo dešava jeste da se u Evropskom parlamentu vodi rasprava oko toga da li je potrebno zabraniti upotrebu fosfatnih konzervanasa u prerađenom mesu. Naučna istraživanja su pokazala vezu između pomenutih hemikalija i srčanih bolesti kod ljudi. Međutim, većina parlamentaraca glasala je protiv pomenutog predloga, koji bi zahtevao promene u procesu proizvodnje mesa za kebab, ali koji svejedno ne bi doveo do zabrane proizvodnje i prodaje obožavanog obroka. Dakle: kebab je živ!

EU zabranjuje pomfrit

Skromni čips je zaštitni znak evropske kuhinje, pa kako je moguće onda da ste ove godine mogli pročitati da EU zabranjuje pomfrit?

Istina glasi da je EU jedva postigla dogovor o tome da proizvođači hrane moraju da smanje nivo štetne supstance - akrilamida u hrani koju jedemo.

Evropska agencija za bezbednost hrane objavila je 2015. godine studiju o proceni rizika u kojoj naučnici tvrde da akrilamid može da dovede do povećanja rizika za razvoj kancera kod ljudi u svim uzrastima.

Tako da, ukoliko uzmemo u obzir sve rečeno, prilično je velika razlika između smanjenja izloženosti potrošača supstanci koja je potencijalno kancerogena i tvrdnje o zabrani omiljene evropske poslastice od krompira.

EU zabranjuje ispijanje piva iz krigli

Ove godine u Nemačkoj je nastao metež kada su se pojavile glasine da EU radi na tome da učini nelegalnim ispijanje piva iz tipičnih bavarskih krigli. Da stvar bude gora, rečeno je i da će tradicionalne šolje za pivo obavezno biti obeležene sledećim upozorenjem: „ne koristiti za serviranje gaziranih pića“.

Naravno da se radi o izmišljotini.

Nijedan zakon koji bi zabranio upotrebu krigli nije usvojen na nivou EU. Direktiva iz 2004. godine koja se odnosi na merne instrumente, nalaže da u barovima i restoranima pivo treba da bude servirano u čašama na kojima je jasno vidljiva oznaka za količinu, kako bi potrošači mogli da vide da li im je piće posluženo u količini u kojoj su to naručili. Ovo se, naravno, ne primenjuje na neprovidne krigle koje nisu dizajnirane za tačne mere.

Drugim rečima, nije zgoreg povremeno proveriti ono što pročitamo, da bi se stekao imunitet na raznorazne mitove koji vrebaju iz medija.

Preuzeto sa: medium.com

EVROPA KAO JAČI GLOBALNI AKTER

Potrebna nam je snažnija Evropa u oblasti spoljne politike. Ukrajinska kriza i zabrinjavajuće stanje na Bliskom Istoku pokazuju koliko je važno da Evropa deluje ujedinjeno prema spoljnim izazovima.

*Žan Kod Junker, Političke smernice,
15. jul 2014. godine¹*

Evropska unija nastavlja da promovise ideju međunarodnog poretka, koji je zasnovan na pravilima, kao i da se stara o sigurnosti i stabilnosti u našem regionu, ali i šire. Branimo ljudska prava, demokratiju i vladavinu prava širom sveta. Blisko i konstruktivno saradujemo s našim međunarodnim partnerima kako bi svet učinili bezbednijim i stabilnijim.

Više nego ikada ranije postoji potreba da Evropljani preuzmu veću odgovornost za sopstvenu bezbednost. U novembru je Evropska komisija predstavila Evropski akcioni plan u oblasti odbrane, u kojem je predstavljeno kako će Evropski fond za odbranu, ali i druge aktivnosti, pomoći državama članicama da efikasnije planiraju troškove za unapređenje zajedničkih kapaciteta u oblasti odbrane i doprinesu većoj bezbednosti građana EU. Procenjeno je da je trošak, koji nastaje usled nedostatka saradnje između država članica u oblasti odbrane i bezbednosti, a koji EU mora da pokrije, iznosi između 25 i 100 milijardi evra godišnje. Skoro 80% nabavki i više od 90% istraživanja i tehnoloških inovacija u oblasti bezbednosti i odbrane odvija se na nacionalnom nivou. Gotovo 30% godišnjih troškova za odbranu moglo bi da se uštedi kroz objedinjavanje javnih nabavki.

Kada govorimo o Zajedničkoj bezbednosnoj i odbrambenoj politici, neophodno je istaći da je u poslednjoj godini postignuto više nego u deset prethodnih. Zakoračili smo na potpuno novu teritoriju. Novi EU komandni centar za vojnu obuku i savetodavne misije sada je realnost. Koordinisana godišnja revizija nacionalnih budžeta u oblasti odbrane polako dobija svoj smer. Evropski lideri su podržali ambiciozni Evropski akcioni plan u oblasti odbrane, novi Evropski fond za odbranu, kao i unapređeno **partnerstvo sa NATO, i pozvali na sveobuhvatnu i ambicioznu, ali stalnu saradnju** kako bi se ojačala evropska saradnja u oblasti odbrane i bezbednosti.

U skladu sa Zajedničkom deklaracijom predsednika Junkera, predsednika Tuska i Generalnog sekretara NATO-a Stoltenber-

ga o odnosima između EU i NATO, dogovorena su 42 konkretna predloga za zajedničko delovanje. Zajedno ćemo unaprediti napore kako bi se suprotstavili hibridnim pretnjama i sajber napadima i pomogli našim partnerima da spreče napade i reaguju u vreme kriza.

Ove godine EU je bila fokusirana na sprovođenje Globalne strategije kako bi pomogli i sebi, ali i našim partnerima da se suočimo s zajedničkim izazovima, kao što je razvojna pomoć, borba protiv klimatskih promena, ali i bezbednost, odbrana i mirovne misije.

Kako bismo osigurali bezbednost u našem susedstvu, nastavićemo da podržavamo napore, koje predvode Ujedinjene nacije za uspostavljanje mira u Siriji, rešavanje političke situacije u Jemenu i stabilizovanje situacije u **Libiji**. Ohrabrujemo političke reforme i nacionalno pomirenje u Iraku i nastavljamo da obebeđujemo ključnu humanitarnu i razvojnu pomoć, tamo gde je to potrebno.

U našem bližem susedstvu, intezivirali smo saradnju s državama **Zapadnog Balkana** i još jednom potvrdili našu posvećenost **evropskoj perspektivi celog regiona**. Nastavljamo da podržavamo napore za sprovođenje reformi u **Albaniji** i Bivšoj Jugoslovenskoj Republici **Makedoniji**, i posređujemo u dijalogu između **Srbije i Kosova**. **Crna Gora i Srbija** su otvorile nova poglavlja u pristupnim pregovorima, dok je **Bosna i Hercegovina** podnela svoju kandidaturu za članstvo.

Takođe, unapredili smo partnerstva s državama na našim istočnim granicama. Sporazum o pridruživanju sa Ukrajinom stupio je na snagu nakon što je Evropska komisija pomogla državama članicama da prevaziđu poslednje prepreke koje su kočile njegovu ratifikaciju. Nastavljamo **da podržavamo suverenitet, teritorijalni integritet i nezavisnost Ukrajine**, kao i puno sprovođenje Sporazuma iz Minska. EU je takođe udvostručila svoje napore da pomogne borbu protiv korupcije u Ukrajini, koja je ključna za dalje reformske procese u ovoj zemlji. Takođe,

¹ Od prošlog broja Biltena, čitaoci i čitateljke su imali priliku da dobiju detaljnije informacije o svakom od deset prioriteta predstavljenih u Govoru o stanju unije predsednika Evropske komisije Žan Klod Junkera (Svake godine, u septembru, predsednik Evropske komisije govori pred Evropskim parlamentom o dostignućima prethodne i prioritetima za godinu koja dolazi.) Tekst koji citate, drugi po redu, kao i oni koji će uslediti, prevodi su iz Brošure koju je izdala Evropska komisija, a tiču se napretka u okviru deset prioriteta o kojima je Junker govorio.

napravljen je značajan pomak ukidanjem viznog režima za građane **Gruzije i Ukrajine**, nakon što su ove države sprovele niz neophodnih reformi.

EU nastavlja saradnju s **Turskom**. Osudili smo pokušaj državnog udara u julu 2016. godine i izrazili našu podršku demokratski izabranim institucijama. I dalje ćemo nastaviti da insistiramo na potrebi poštovanja ljudskih prava, osnovnih sloboda i vladavine prava, oblastima u kojima je Turska u poslednjih godinu dana vidno nazadovala.

Od **Avganistana do Mijanmara (Burme)**, EU podržava demokratsku tranziciju, mir i stabilnost širom Azije, osuđujući kršenje ljudskih prava kad god je to potrebno. Unapredili smo naše odnose i saradnju s **Kinom, Iranom, Indijom, Južnom Korejom** i zajedno radimo na unapređenju globalne bezbednosti, politike koja se odnosi na klimatske promene, kao i razvojne pomoći. Evropska unija je pružila snažnu podršku svojim saveznicima kada je reč o nuklearnom programu Severne Koreje.

Nikako ne treba smetnuti sa uma da smo ušli u novu fazu bilateralnih odnosa s **Kubom**, krčeći put za investicije EU i trgovinu zasnovanu na političkom dijalogu i saradnji. Podržali smo **Kolumbiju** na njenom putu ka miru i obezbedili paket pomoći za unapređenje reformi od gotovo 600 miliona evra. Stanje demokratije u **Venecueli** izaziva brigu kod svih njenih partnera i EU će nastaviti da se zalaže za političko rešenje trenutne krize, ali je takođe spremna i da preuzme restriktivne mere, ukoliko se to pokaže neophodnim.

Evropska unija igra vodeću ulogu u sprovođenju Agende Ujedinjenih nacija za održivi razvoj do 2030. godine, a u 2016. godini smo opet bili najveći svetski donator razvojne pomoći, u iznosu od 75,5 milijardi evra. Novi Evropski konsenzus o razvojnoj pomoći olakšaće dalje usaglašavanje našeg posla u ovoj oblasti sa Agendom 2030.

EU je najveći svetski donator u oblasti razvojne i humanitarne pomoći. Ova pomoć EU nije samo donacija već je to konkretno investiranje u ljude i zajednički interes. Samo će Evropska komisija, u periodu od 2014. do 2020. godine, kroz zvaničnu razvojnu

EU je najveći donator razvojne i humanitarne pomoći

Izvor: OECD, 2017, EU = EU i njene države članice

pomoć za Afriku obezbediti 31 milijardu evra. Ovaj finansijski paket unapređuje afričku ekonomiju, kako bi se stvorile šanse za mlade da izgrade budućnost, obezbede snabdevanje hranom i pristup energentima, kao i da obezbede dobro upravljanje i poštovanje ljudskih prava. Na primer, zahvaljujući podršci koju pruža EU, više od 18 miliona ljudi u Africi je dobilo struju.

EU ostaje ključni igrač na Samitima G7 i G20. Tokom prošle godine EU je razvila svoju agendu u kojoj se zalagala za slobodnu, ali i pravednu trgovinu, unapređenje saradnje u oblasti klimatskih promena, zaštitu pravila koja su uspostavljena nakon izbijanja finansijske krize, s ciljem očuvanja međunarodne finansijske stabilnosti, a EU je predvodila i borbu protiv izbegavanja plaćanja poreza na međunarodnom nivou.

POGLAVLJE 6 – PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Poglavlje 6, koje reguliše pravo privrednih društava, odnosi se na dve oblasti: pravo privrednih društava u užem smislu i računovodstvo i reviziju. Prva oblast obuhvata pitanja u vezi sa osnivanjem i poslovanjem privrednih društava u državama članicama, u šta spadaju pravila o osnivanju, registraciji, prekograničnom spajanju i podeli privrednih društava.

Takođe, pravne tekovine EU u ovoj oblasti podrazumevaju uvođenje dva nova oblika privrednih društava – evropsko akcionarsko društvo i evropsko ekonomsko interesno udruženje. Na taj se način privrednim subjektima pružaju prednosti i olakšice prilikom prekograničnog poslovanja. Primera radi, kod evropskog akcionarskog društva, prekogranično pripajanje društava, kao i prenos sedišta iz jedne države članice u drugu, omogućeno je bez gašenja društva i ponovne registracije istog u drugoj državi članici EU.

S druge strane, u oblasti računovodstva i revizije, naglasak je stavljen na uspostavljanje sistema za proveru kvaliteta rada revizorske struke i javnog nadzora, kao i sistema javnog objavljivanja godišnjih finansijskih izveštaja, koja utvrđuju pravila za predstavljanje izveštaja i pojednostavljena pravila za mala i srednja preduzeća. Istovremeno, pravnim propisima u ovom poglavlju ustanovljena su i posebna računovodstvena pravila koja se primenjuju u oblasti bankarstva i osiguranja. U oblasti računovodstva pojedina tela od javnog značaja u obavezi su da primenjuju međunarodne računovodstvene standarde. Pored ovoga, pravne tekovine obuhvataju i pitanja i propise u oblasti poslovnog integriteta i nezavisnosti državnih revizorskih kuća. U okviru Evropske komisije za ovo poglavlje je nadležan Generalni direktorat za unutrašnje tržište, industriju, preduzetništvo i mala i srednja preduzeća.

Obaveze država kandidata

Usklađivanjem zakonodavstva na području prava privrednih društava biće usvojeni novi propisi, koji će privrednim društvima omogućavati brži ulazak na tržište i izlazak iz njega, a prekogranično poslovanje će biti olakšano. Kada jednom uskladimo zakonodavstvo u ovoj oblasti sa evropskim, privredna društva će biti u obavezi da objavljuju dokumenta i podatke od javnog značaja.

Primenom pravnih tekovina u oblasti računovodstva i revizije biće stvoren zakonodavni okvir za uspostavljanje sistema javnog nadzora revizije.

Izvor fotografije: LinkedIn

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

Koristi za građane Srbije od usvajanja pravih tekovina sadržanih u Poglavlju 6 su višestruke:

- Kompanije iz Srbije imaju jednake uslove poslovanja u Srbiji i bilo kojoj drugoj državi članici EU;
- Transparentnija pravila za investitore u Srbiji;
- Unapređenje konkurentnosti srpskih kompanija na evropskom i svetskom tržištu;
- Unapređenje pravne sigurnosti za poslovanje kompanija;
- Jasne, pojednostavljene i unapređene procedure za poslovanje kompanija.

Pregovaračka struktura

Šef pregovaračke grupe za Poglavlje 6 imenuje se iz Ministarstva privrede. Članovi pregovaračke grupe su predstavnici sledećih organa i organizacija: Ministarstva finansija, Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, Ministarstva odbrane, Agencije za privredne registre, Komisije za hartije od vrednosti, Razvojne agencije Srbije, Narodne banke Srbije, Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, Republičkog sekretarijata za javne politike i Ministarstva za evropske integracije.

Koordinator radne grupe u Nacionalnom konventu o EU je Univerzitet Union.

Analitički pregled zakonodavstva u ovoj oblasti započet je 11. decembra 2014. godine, a završen 5. februara 2015. godine. Poglavlje je otvoreno 11. decembra 2017. godine.

Izveštaj Evropske komisije za 2016. godinu

U Izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije u procesu evropskih integracija za 2016. godinu navodi se da je Srbija ostvarila **dobar nivo pripreme** u oblasti prava privrednih društava. Srbija je ocenjena ocenom 3, što znači da je ostvaren **napredak u određenoj meri**. Međutim, Srbija mora da uskladi zakonodavstvo sa Direktivom EU koja se odnosi na prekogranično spajanje društava sa ograničenom odgovornošću.

Beogradska otvorena škola

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372
F: +381 11 36 13 112
E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs
W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs
S: www.facebook.com/bos.rs
S: twitter.com/boskola

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
„Evropa za građane i građanke”

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima” prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako
možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće, možete
nam to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).